

## Posudek bakalářské práce Jany České *Tradovaná narace a Kronika česká Václava Hájka z Libočan*

Bakalářská práce Jany České si vytkla nelehký, ale záslužný cíl: přispět k poznání textové strategie Hájkovy *Kroniky české* skrze charakterizaci jednoho z jejích nápadných rysů, vyprávěcích vložek nazývaných autorkou *narace*. I když autorka není první, kdo se na podobné téma zaměřil (sama cituje zejména práce Jaroslava Kolára), přistupuje k vytčenému úkolu velmi samostatně a snaží se o originální a materiálově založený pohled.

Vzhledem k rozsáhlosti zkoumaného textu i k nejasnosti jeho hodnocení jak v rámci starší české historiografie, tak literární historie, je třeba ocenit odvalu, s jakou se studentka do tohoto úkolu pustila. Navíc se neomezila jen na samotnou Hájkovu kroniku, ale pracuje i s jejími vybranými prameny (celkem pěti), a snaží se tak doplnit statický pohled na výslednou strukturu díla pohledem genetickým (tj. pokouší se alespoň sondážně popsat, nakolik je Hájek závislý na svých pramenech na rovině obsahové i formální). Uznání si dále zaslouží fakt, že práce nezahrnuje pouze samotný odborný text obvyklého rozsahu, ale také velmi podrobně a instruktivně zpracovaný materiál: on-line databázi (katalog) těch úseků zkoumaného textu, které autorka považuje za *narace*. Čtenář si tak může všechna její tvrzení ověřit přímo na materiálu, aniž by zároveň byl nucen vyhledávat doklady v obsáhlých primárních textech.

Přes veškeré nepřehlédnutelné klady má však práce i jisté nedostatky, jak obsahové, tak formální:

Po obsahové stránce je pro čtenáře asi nejzávažnější fakt, že klíčový pojem práce, *narace*, není nikde zcela vyčerpávajícím způsobem definován a v různých kapitolách jsou akcentovány různé jeho aspekty. Byla bych proto ráda, kdyby mohla autorka v rámci obhajoby zformulovat co nejuplněnější vymezení pojmu *narace* tak, jak s ním v práci pracuje. Jaký je např. vztah *narace* k exemplu?

Dále je poněkud matoucí skutečnost, že v názvu práce jsou zkoumané *narace* specifikovány přívlastkem *tradované*, tj. přejímané z jednoho zdroje do druhého. Čtenář by tedy očekával, že tento fakt (přítomnost v některém z Hájkových pramenů) bude selekčním kritériem při výběru pasáží hodnocených jako *narace*, v katalogu tomu ale tak není, neboť jen u menšiny vybraných *narací* je uveden odkaz na starší zdroje. Je tedy *tradovanost* pro *naraci* nezbytná, a pokud ano, jakým způsobem ji odhalíme, nemáme-li důkaz o starším užití daného syžetu?

Celkově práce ponechává až příliš iniciativy na čtenáři: předkládá mu propracovaný katalog *narací*, ale neinformuje ho přesně o metodě, podle které byl vytvořen, a vyvozuje z něj jen velmi málo vlastních závěrů, rozhodně mnohem méně, než by shromážděný materiál dovoľoval. Zůstává tak na půli cesty a nevyužívá dostatečně potenciál, který jí námaha věnovaná vytvoření katalogu poskytuje. V některých dílčích aspektech pak nejen sama práce, ale i katalog působí nedotaženým, nedomyšleným dojmem: např. kategorie, z nichž se vybírá v polích *zápis před / zápis po (nadřazený/související příběh – narace – atmosférické jevy a astronomické úkazy – pohromy – zázrak – historická událost)*, jsou značně nesourodé, podobně i témata *narací*, která míchají dohromady abstraktní pojmy jako *trest* nebo *vražda* s vlastními jmény jako *Strachkvas* nebo *Přimda*.

Ani po kompoziční stránce není práce ke čtenáři vždy přívětivá. Autorka implicitně předpokládá, že čtenář zná Hájkovu kroniku i katalog *narací* v ní obsažených stejně podrobně jako ona sama, a proto mnohé nechává nedořečeno a místy neřadí informace zcela logicky. Patrné je to např. na začátku textu, kdy se v *Ediční poznámce* nejprve věnuje některým

detailům svého katalogu, a až v následující kapitole podává povšechnější informaci o jeho editaci (nikoli ale už o výsledném vzhledu lístku, to si čtenář musí najít sám). Obecně práce budí dojem spíše návodu pro uživatele katalogu než samostatného odborného textu.

V práci se objevují i určité formální a formulační nedostatky. Formulace užitá v textu neodpovídají vždy požadavkům kladeným na odborný styl (častý výskyt ukazovacího zájmena *tento*, užívání nejasných a nedefinovaných pojmů – co je např. *hlavní dějová linie kroniky*, s. 58? – nebo spojování pojmů nesourodých, např. ... *vztahu narace s okolním světem...*, s. 20), věty jsou často dlouhé a nepřehledné, přetížené nejasnými jmennými frázemi (s. 9: *Konflikt, který vyvolalo srovnávání Hájkovy práce s pozitivisticky poznávanou minulostí, vznikl pro něj typicky ambivalentním vnímáním jeho odkazu...*), objevují se nevhodný slovosled (s. 44: ... *jejich projevy na se svatými spojených místech...*), nejasnost v činiteli děje (s. 51: *Metoděj mši po polednách započne a krále tím po jeho příjezdu rozlítí, pročez do chrámu vpustí smečku psů...*), neobratné formulace (s. 36: *Orátor ... jej však nezakládal na podstatě správnosti či skutečnosti...*; s. 40, pozn. 23: *Absentují-li zápletku...*; s. 42: *Polský král z takového osudu částečně vyvázne právě pro své poselství boží moci na zemi*; s. 52: *Hájkova práce směřovala k persvazi, k argumentaci zobrazované skutečnosti*), výjimečně hraničící s anakolutem (s. 53: *Spíše než přiřazovat do kategorie panovníka ... by se žijící svatí snad měli stát jí nadřazenými...*). Někdy může formulační nepřesnost vést k mylnému informování čtenáře, např. údaj na s. 15 o počtu stran kroniky, který se ve skutečnosti vztahuje k počtu jejích listů; někdy je text poněkud zmatený, např. na s. 37 jsou *fiktivní vyprávění* dělena na popisy osob a popisy událostí a v jejich rámci dále jsou pak rozeznávány fiktivní *fabula* a *argumentum* a reálná *historia* (tj. popis skutečné, byť dávné události).

Pokud jde o překlepy a formální opomenutí, nezůstala jich ušetřena mimo jiné ani anglická verze názvu na titulní straně nebo poděkování. V textu se mluví o příloze 2, zatímco sama příloha je nadepsána písmenem B, také anglická verze abstraktu má do korektní angličtiny daleko. U tabulky na s. 35 není uveden zdroj; navíc není označena jako *tabulka*, ale jako *obrázek*. Za šťastné nepokládám ani překládání názvů cizojazyčné odborné literatury do češtiny. Z hlediska práce s literaturou je trochu napovážena, že autorka píše o dílech některých autorů (Cicero, Quintilianus...) tak, že téměř budí dojem, jako by je četla, ačkoli čerpá pouze ze sekundární literatury (a to patrně ne vždy s plným pochopením, jak je vidět u autora anonymní rétoriky pro Herennia, s nímž zachází tak, jako by *Auctor ad Herennium* bylo jeho vlastní jméno, s. 37). U užití primární literatury je pak poněkud překvapivé, že studentka bohemistiky bez upozornění necituje *Dalimilovu kroniku* v originále, ale v novočeském překladu.

I přes uvedené dílčí výhrady však práce Jany České bez problémů splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Proto ji doporučuji jako podklad k obhajobě a vzhledem k náročnosti tématu a množství úsilí, které autorka věnovala studiu rozsáhlého textu a tvorbě katalogu narácí, ji navrhuji hodnotit známkou *velmi dobře*.